

2 Shrnutí hlavních zjištění

Žáci 4. ročníku základních škol dosáhli v testu jazykové gramotnosti vysoké průměrné úspěšnosti 92 %, což ukazuje na velmi dobré zvládnutí hodnocených oblastí. To dokládá také více než 90% podíl žáků, jejichž výsledek v testu jazykové gramotnosti spadá do kategorie úspěšnosti 80–100 %.

Nejvýznamnější rozdíly mezi skupinami škol s nejlepšími a nejhoršími výsledky žáků byly pozorovány v oblastech:

- využití znalostí a dovedností z reálného života žáků a propojení výuky cizího jazyka s dalšími vzdělávacími obory,
- využití didaktických pomůcek v souladu s cíli výuky, včetně využití interaktivních médií a ICT technologií,
- utváření jazykově podnětného prostředí, v němž má žák potřebu aktivně používat cizí jazyk a v němž je hodina vedena v cílovém jazyce,
- efektivní užití metod a forem práce ve vztahu ke stanovenému cíli hodiny.

Hodiny výuky na školách s lepšími výsledky žáků byly charakteristické rovněž častěji pozorovanou vyšší úrovní hodnocení a zpětné vazby žákům a pozitivní učební atmosférou.

Aprobovanost výuky anglického a německého jazyka je poměrně vysoká v případě středních škol, naopak horší je situace s aprobovanou výukou cizího jazyka na 2. stupni základních škol, přičemž ve srovnání s většinou dalších vzdělávacích oborů jsou existující potřeby zajištění aprobované výuky cizího jazyka o něco vyšší.

Úroveň vybavenosti tříd navštívených v rámci hospitované výuky cizího jazyka didaktickou technikou byla dobrá bez ohledu na druh či typ školy, přičemž taková technika je učiteli cizího jazyka rovněž široce, a většinou také účelně, využívána. Méně příznivé je využití didaktické techniky pro výuku cizího jazyka na středních školách, a to především v hodinách žáků studujících nematuritní obory vzdělání.

Nejlepší atmosféra vyučovací hodiny cizího jazyka byla pozorována na 1. stupni základních škol, stejně jako v případě organizace hodiny byla atmosféra hodiny nejhůře hodnocena v případě vyučovacích hodin nematuritních oborů středních škol; navíc pouze v případě těchto oborů bylo hodnocení atmosféry vyučovací hodiny cizího jazyka horší ve srovnání s dalšími vzdělávacími obory.

Naopak méně častá je spolupráce učitelů cizích jazyků s učiteli jiných vzdělávacích oborů (22 % učitelů). Přitom právě využití cizího jazyka v jiných vzdělávacích oborech vytváří předpoklady pro efektivní upevňování jazykových dovedností žáků. Učitelé, kteří častěji aplikují projektově orientovanou výuku, rovněž více zapojují do výběru témat své žáky.

Pro aktivitu relativně slabších žáků může být demotivující ta skutečnost, že ve vyučovací hodině nejsou schopni dosáhnout úspěchu, což může dále snižovat jejich sebevědomí a motivovanost. Tato otázka byla poměrně dobře uchopena v hodinách cizího jazyka na 1. stupni základní školy, zatímco na 2. stupni základní školy a na středních školách byl alespoň dílčí úspěch slabších žáků zaznamenán v menším podílu hodin, což může dále prohlubovat nejen nízkou aktivitu těchto žáků v hodinách, ale také jejich nižší zájem o studium cizích jazyků, a také prohlubovat přesvědčení o omezené potřebnosti jazykových dovedností pro další vzdělávání a profesní uplatnění.